

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. проректора
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ
О.В.Ведмідський

_____ 2016

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЕУРЯДОВІ ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

спеціальність 081 «Право»
для здобувачів вищої освіти 2 курсу юридичного факультету,
що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Дніпро – 2016

Робоча програма навчальної дисципліни «Неурядові правозахисні організації» для студентів 2 курсу юридичного факультету, спеціальність 081 «Право» / Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 32 с.

РОЗРОБНИКИ:

Грицай І.О., доцент кафедри загальноправових дисциплін юридичного факультету ДДУВС, кандидат юридичних наук, доцент

Розглянуто на засіданні кафедри загальноправових дисциплін
05 липня 2016 року, протокол № 23

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
«___» _____ 2016 р., протокол №

Завідувач кафедри загальноправових дисциплін юридичного факультету
ДДУВС

«___» _____ 2016 року

_____ (Л.Р. Наливайко)
(підпис) (ініціали та прізвище)

© Грицай І.О., 2016 рік

© ДДУВС, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань _____	Нормативна / Вибіркова
	(шифр і назва) Напрямок підготовки	
Модулів – 1	Спеціальність: 6.030401 «Правознавство»	Рік підготовки – 2 рік
Змістових модулів – 1		Семестр весняний
Загальна кількість годин – 90		Лекції – 20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної / індивідуальної роботи студента – 36	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Семінарські заняття – 10 год. / Практичні заняття – 8 год.
		Самостійна робота – 25 год.
		Індивідуальна робота – 25 год.
		Форма (-и) підсумкового контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: набуття та поглиблення знань щодо правових основ, сутності та особливостей діяльності неурядових правозахисних організацій в Україні, формування вмінь та навичок у сфері адміністративно-правового регулювання НПО. Комплексне вивчення діяльності неурядових правозахисних організацій, як одного з інститутів системи забезпечення прав людини, сприяє більш чіткому уявленню про форми взаємовідносин держави і суспільства, сутності демократичного ладу в цілому, де людина, її права і свободи повинні не тільки декларуватися, але і бути реальною цінністю.

навчальна - сприяти становленню сучасного всебічно-розвинутого висококваліфікованого фахівця-юриста, здатного на достатньому рівні репрезентувати у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадянами, формувати та розвивати правові знання, уміння аналізувати нормативно-правові акти та інші документи; виробляти навички самостійного аналізу, умінь застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації; виробляти настанови на оволодіння професійними вміннями та навичками;

розвиваюча - студенти, як майбутні фахівці-юристи повинні чітко знати положення громадських організацій, вміти застосовувати набутий практичний досвід у своїй практичній діяльності;

виховна - формувати ціннісні орієнтири відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати в майбутніх працівників високий рівень правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

Завдання: вивчення дисципліни спрямовується на формування знань, вмінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам основних посад та завданням, які ставляться перед ними на конкретному етапі розвитку українського суспільства, що передбачає досягнення такого рівня підготовки, при якому він повинен:

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен **знати:**

1) на понятійному рівні:

основні положення законодавства України, що регулюють діяльність неурядових правозахисних організацій, підстави та порядок реєстрації неурядових правозахисних організацій; завдання неурядових правозахисних організацій у процесі державотворення; вплив неурядових правозахисних організацій на формування демократії в Україні; неурядові правозахисні організації, як інститут громадянського суспільства.

2) на фундаментальному рівні:

Місце неурядових правозахисних організацій в механізмі забезпечення

прав і свобод громадян України.

3) на практично-творчому рівні:

створювати документи на легалізацію громадських об'єднань. Вміння створювати незалежні від влади організації.

вміти:

1) на репродуктивному рівні:

відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність діяльності у сфері громадських організацій, а також основні положення законодавства, що регулюють діяльність неурядових правозахисних організацій.

2) на алгоритмічному рівні:

довільно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час професійної діяльності у сфері, а також організовувати свою діяльність на основі певного алгоритму; складати необхідні документи.

3) на евристичному рівні:

орієнтуватися у процесі зміни професійних завдань та ускладнення оперативної обстановки, знаходити шляхи розв'язання нетипових задач, що виникають під час взаємодії органів державної влади та неурядових правозахисних організацій.

4) на творчому рівні:

переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів, адаптувати раніше отриманий досвід до змінних умов та нестандартних ситуацій; варіативно розв'язувати професійні завдання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 год. / 2 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. Характеристика неурядових правозахисних організацій в Україні

Поняття та ознаки неурядових правозахисних організацій. Характеристика видів неурядових правозахисних організацій в Україні. Місце неурядових правозахисних організацій в системі інститутів громадянського суспільства.

Роль і значення теми для діяльності майбутнього фахівця юриста

Світові глобалізаційні процеси створюють умови для активного формування міжнародних партнерських відносин між державами. З моменту набуття незалежності Україна декілька разів змінювала напрям розвитку міжнародних зв'язків, і в результаті сформувалася багатовекторна зовнішня політика. Після революції «Гідності» основними стратегічними партнерами визначено Європейський Союз та Сполучені Штати Америки. Наміри України набуті членство в Європейському Союзі неодноразово підтверджувалися в її офіційних документах та заявах.

В темі необхідно дослідити і з'ясувати поняття, ознаки і види неурядових правозахисних організацій в Україні та відокремити їх від інших інститутів громадянського суспільства. Розглянути різні особливості та характеристики громадських організацій, які є частиною громадянського суспільства. Метою вивчення теми є набуття та поглиблення знань щодо правових основ, сутності та особливостей діяльності неурядових правозахисних організацій.

Ключові слова: правова держава, громадянське суспільство, інститут громадянського суспільства, неурядові організації, недержавні організації, неурядові правозахисні організації.

Обсяг знань, вмінь студента після вивчення теми

Слухач повинен знати визначення, ознаки та види неурядових правозахисних організацій; знати відмінність між неурядовими організаціями та недержавними організаціями; класифікацію громадських організацій; критерії групування неурядових правозахисних організацій; напрям діяльності неурядових правозахисних організацій; правовий статус неурядових правозахисних організацій.

Перелік нормативних актів України до вивчення теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник. — 2014. — № 19. — Ст. 583).

2. Дейчаківський М. Громадянське суспільство і недержавні організації // М. Дейчаківський. — Вітчизна. — 1999. — № 3-4. — С. 120-124.

3. Дігтярь П. А. Громадські організації в суспільно-політичній системі сучасної України: стан і перспективи розвитку // Сторінки історії : збірник наукових праць. – Ви. 31. – К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2010. – 256 с.

4. Грицай І. О. Неурядові правозахисні організації, як інститут громадянського суспільства / І. О. Грицай // Право і суспільство. – 2011. – № 5. – С. 31-39.

5. Наливайко Л. Р. Неурядові правозахисні організації : навч. посібник / Л.Р. Наливайко, І.О. Грицай, О.С. Дніпров. – К. : «Хай-Тек Прес», 2014. – 432 с.

ТЕМА 2. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Законодавче регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій: поняття, система, види. Характеристика законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність неурядових правозахисних організацій.

Роль і значення теми для діяльності майбутнього фахівця юриста

Значна кількість нормативно-правових актів, як вітчизняних так і міжнародних, складність роботи, спрямованої на пошук відповідних документів, робить необхідною та обґрунтованою їх класифікацію.

Ключові слова: Правові звичаї, правові традиції, нормативно-правові акти, матеріальні-норми, процесуальні норми, загальні акти, правозастосовні та тлумачні акти.

Обсяг знань, вмінь студента після вивчення теми

Після вивчення даної теми слухач повинен опанувати нормативно-правові акти, що регулюють діяльність неурядових правозахисних організацій. Вміти використовувати нормативну базу при реєстрації, діяльності та ліквідації неурядових правозахисних організацій.

Перелік нормативних актів України до вивчення теми

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №№ 40-44. — Ст. 356.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — Додаток до № 51. — Ст. 1122 (зі змінами та доповненнями).

3. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1 — Ст. 1.

4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — №27. — Ст. 282.

5. Про асоціації органів місцевого самоврядування : Закон України від 16 квітня 2009 року № 1275-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — №38. — Ст. 534.

6. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI // Офіційний вісник України від 15.07.2011. — 2011 р. — № 51. — стор. 13. — Ст. 2009.

7. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31-32. — Ст. 263.

8. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 9. — Ст. 79.

10. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 травня 1997 року (з наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.

11. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 1 грудня 1998 року № 281-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 1. — Ст. 2.

12. Про нотаріат : Закон України від 2 вересня 1993 року (з наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — №39. — Ст. 383.

13. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2012 року № 5026-VI // Голос України від 04.08.2012 — № 142.

14. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 року № 877-V // Відомості Верховної Ради України від 20.07.2007 — 2007 р. — № 29. — Ст. 389.

15. Про професійних творчих працівників та творчі спілки : Закон України від 7 жовтня 1997 року № 554/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 52. — Ст. 312.

16. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 вересня 1999 року № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 45. — Ст. 397.

17. Про Рахункову палату : Закон України від 11 липня 1996 року № 315/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 43. — Ст. 212.

Підручники, навчальні посібники, наукові публікації

17. Адміністративне право України : [підручник]. — 2-ге вид. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. — Х. : Право, 2013. — 656 с.

18. Адміністративне право України. Академічний курс. / За заг. ред. В. Б. Авер'янова : Підручник : У 2 т. Т. 1 — К. : Юридична думка, 2007. — 592

19. Наливайко Л. Р. Неурядові правозахисні організації : навч. посібник / Л.Р. Наливайко, І.О. Грицай, О.С. Дніпров. – К. : «Хай-Тек Прес», 2014. – 432 с.

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Система суб'єктів, що здійснюють адміністративно-правове регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій. Форми та методи адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій.

Роль і значення теми для діяльності майбутнього фахівця юриста

Одним із елементів механізму адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій в Україні є система суб'єктів, що здійснюють регулювання. За часів незалежності України система державних органів, особливо виконавчої влади, зазнавала значних змін то в напрямку збільшення державного апарату, то оптимізації кількості державних органів, що відбувається і на сучасному етапі історичного розвитку, що почався із Указу Президента України від 9 грудня 2010 року «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади». Починаючи з цього часу було прийнято протягом 2011-2012 років значну кількість нормативно-правових актів, що по-новому визначають правовий статус та повноваження органів державної влади. У сукупності ці нормативні акти та Закон України «Про громадські об'єднання» створюють нову нормативно-правову базу, що визначає повноваження державних органів з регулювання діяльності НПО України.

Ключові слова: суб'єкт, самоврядні об'єднання, саморегулівні об'єднання, непідприємницькі організації, легалізація, Департамент легалізації об'єднань громадян, фактичний стан справи у діяльності неурядових правозахисних організацій, суб'єкти, що здійснюють адміністративно – правове регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій.

Обсяг знань, вмінь студента після вивчення теми

Після вивчення даної теми слухач повинен вміти класифікувати суб'єктів, що здійснюють адміністративно-правове регулювання діяльності неурядових організацій. Знати які органи здійснюють контроль за діяльністю неурядових правозахисних організацій. Знати види контролю.

Перелік нормативних актів України до вивчення теми

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — Додаток до № 51. — Ст. 1122 (зі змінами та доповненнями).
2. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1 — Ст. 1.

3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — №27. — Ст. 282.

4. Про асоціації органів місцевого самоврядування : Закон України від 16 квітня 2009 року № 1275-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — №38. — Ст. 534.

5. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI // Офіційний вісник України від 15.07.2011. — 2011 р. — № 51. — стор. 13. — Ст. 2009.

6. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31-32. — Ст. 263.

7. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 9. — Ст. 79.

8. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 травня 1997 року (з наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.

9. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 1 грудня 1998 року № 281-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 1. — Ст. 2.

10. Про нотаріат : Закон України від 2 вересня 1993 року (з наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — №39. — Ст. 383.

12. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2012 року № 5026-VI // Голос України від 04.08.2012 — № 142.

13. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 року № 877-V // Відомості Верховної Ради України від 20.07.2007 — 2007 р. — № 29. — Ст. 389.

14. Про професійних творчих працівників та творчі спілки : Закон України від 7 жовтня 1997 року № 554/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 52. — Ст. 312.

15. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 вересня 1999 року № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 45. — Ст. 397.

16. Про Рахункову палату : Закон України від 11 липня 1996 року № 315/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 43. — Ст. 212.

Підручники, навчальні посібники, наукові публікації

17. Адміністративне право України : [підручник]. — 2-ге вид. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. — Х. : Право, 2013. — 656 с.
18. Адміністративне право України. Академічний курс. / За заг. ред. В. Б. Авер'янова : Підручник : У 2 т. Т. 1 — К. : Юридична думка, 2007. — 592 с.
19. Наливайко Л. Р. Неурядові правозахисні організації : навч. посібник / Л.Р. Наливайко, І.О. Грицай, О.С. Дніпров. — К. : «Хай-Тек Прес», 2014. — 432 с.

ТЕМА 5. УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Місце неурядових правозахисних організацій в Україні в системі інститутів громадянського суспільства. Напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій.

Роль і значення теми для діяльності майбутнього фахівця юриста

З набуттям Україною незалежності виникають неурядові організації, які якісно відрізняються від тих, що існували в СРСР громадських організацій, які створювалися з волі влади і діяли під її керівництвом. Навпаки, вони претендують на визнання державою незалежності у реалізації конституційного права кожного на захист своїх прав. Українські правозахисні організації все активніше включаються у життя суспільства, на ділі доводячи, що «право є безперервна робота, притому не однієї тільки державної влади, але всього народу». Разом з тим вони, як і інші демократичні інститути, які знаходяться в процесі становлення, відчувають серйозні труднощі.

Ключові слова: неурядові організації, запит громадян, розширення можливостей транскордонних зв'язків, уніфікація неурядових організацій, третій сектор, консультативний статус, правовий статус.

Обсяг знань, вмінь студента після вивчення теми

Повинен опанувати, яку роль неурядові правозахисні організації мають за сучасних умов становлення Української державності. Вміти окреслити загальні напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій.

Перелік нормативних актів України до вивчення теми

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята та проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р. // Міжнародні документи ООН з питань прав людини. — К. : УПФ. Вид-во «Право», 1995. — 12 с.
2. Міжнародний пакт про громадські та політичні права. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадські та політичні права //

Міжнародні документи ООН з питань прав людини. – К.: УПФ. Вид-во «Право», 1995. – 40 с.

3. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник. — 2014. — № 19. — Ст. 583).

Підручники, навчальні посібники, наукові публікації

4. Дейчаківський М. Громадянське суспільство і недержавні організації // М. Дейчаківський. – Вітчизна. – 1999. – № 3-4. – С. 120-124.

5. Дігтярь П. А. Громадські організації в суспільно-політичній системі сучасної України: стан і перспективи розвитку // Сторінки історії : збірник наукових праць. – Ви. 31. – К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2010. – 256 с.

6. Грицай І. О. Неурядові правозахисні організації, як інститут громадянського суспільства / І. О. Грицай // Право і суспільство. – 2011. – № 5. – С. 31-39.

7. Наливайко Л. Р. Неурядові правозахисні організації : навч. посібник / Л.Р. Наливайко, І.О. Грицай, О.С. Дніпров. – К. : «Хай-Тек Прес», 2014. – 432 с.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНІ НЕУРЯДОВІ ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Поняття, класифікація та види міжнародних неурядових організацій. Статус міжнародних неурядових організацій у спеціалізованих установах ООН.

Роль і значення теми для діяльності майбутнього фахівця юриста

На сьогоднішній день людство вступило в стадію розвитку міжнародних відносин, коли держави усвідомлено втрачають монополію єдиних суб'єктів таких відносин. Безумовно, держави залишаються основними суб'єктами на світовій арені, але зростає і вплив інших суб'єктів міжнародних відносин.

Ключові слова: ООН, міжнародна неурядова організація (МНПО), резолюція, ЕКОСОП, некомерційний характер, Рада Європи, установчі документи, донори, асамблея, всесвітня асамблея, генеральна асамблея, конгрес.

Обсяг знань, вмінь студента після вивчення теми

Знати різницю між урядовими та неурядовими міжнародними організаціями. Опанувати критерії якими мають володіти міжнародні неурядові правозахисні організації. Членство в міжнародних неурядових правозахисних організаціях. Фінансування міжнародних неурядових правозахисних організацій. Функції міжнародних неурядових правозахисних організацій.

Перелік нормативних актів України до вивчення теми

1. Резолюції ПАРЄ 1755 (2010) «Функціонування демократичних інституцій в Україні», [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2010/10/6/5451629/>

2. Рекомендація державам-членам стосовно правового статусу неурядових організацій в Європі № CM/Rec(2007)14 [1] (Прийнято Комітетом Міністрів 10 жовтня 2007 р. на 1006-му засіданні заступників Міністрів) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/23578>

3. Рейтинг правозахисних організацій і правозахисників України. 29 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://galinfo.com.ua/news/99573.html>

4. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі Корецький проти України від 3 квітня 2008 року // Рішення Європ. Суду. Публікації. — On-line бібліотека перекладів Рішень Європейського Суду [Електронний ресурс]. — Режим доступу до журн. : <http://www.lawngo.net/index.php?itemid=123> щодо статті 11

5. Свобода об'єдинень : Бюро по демократическим институтам и правам человека ОБСЕ. 2004-2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://legislationline.org/ru/topics/subtopic/18/topic/1/country/38>

6. Consultative relationship between the United Nations and non-governmental organizations. ECOSOC Resolution, 1996 (31, 49 Plenary meeting). — 25 July 1996.

7. Consultative relationship between the United Nations and non-governmental organizations. ECOSOC Doc / 49 plenary meeting. — 25 July 1996, Resolution 1996J31.

8. Consultative relationship between the United Nations and non-governmental organizations. ECOSOC Doc/ 49 plenary meeting. — 25 July 1996, Resolution 1996J31. Ch. 4.

9. J.Robinson. Human Rights and Fundamental Freedoms in the Charter of the United Nations.— New York, 1946, P. 17; Rapport de la septieme session de la Commission des droits de l'homme./ DocEAJ.N./ New York, 1991.

10. Statute of the Council of Europe. — London, 5.V. 1949. — Ch. 1.

11. Resolution (93) 38 adopted by the Committee of Ministers on 18 October 1993

12. Relations between the Council of Europe and non-governmental organizations / Council of Europe. — Doc 130.03.1995.

13. Lucas M. R. European Security and Minority Rights. — Helsinki, 1991.

5. Теми семінарських занять

ТЕМА 1. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Семінарське заняття № – 2 год.

План

1. Історичні передумови виникнення неурядових правозахисних організацій.
2. Поняття та ознаки неурядових правозахисних організацій.
3. Характеристика видів неурядових правозахисних організацій в Україні.
4. Місце неурядових правозахисних в системі інститутів громадянського суспільства.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

Правова держава, громадянське суспільство, інститут громадянського суспільства, неурядові організації, недержавні організації, неурядові правозахисні організації.

ТЕМА 2. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Семінарське заняття № – 2 год.

План

1. Законодавче регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій: поняття, система, види.
2. Закон України «Про громадські об'єднання».
3. Характеристика інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність неурядових правозахисних організацій.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

правові звичаї, правові традиції, нормативно-правові акти, процесуальні норми, загальні акти, правозастосовні акти, тлумачні акти.

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Семінарське заняття № – 2 год.

План

1. Система суб'єктів, що здійснюють адміністративно-правове регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій.
2. Форми та методи адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

суб'єкт, самоврядні об'єднання, саморегулівні об'єднання, непідприємницькі

організації, легалізація, Департамент об'єднань громадян, фактичний стан справи у діяльності неурядових правозахисних організацій. .

ТЕМА 4. УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Семінарське заняття № – 2 год.

План

1. Місце неурядових правозахисних організацій в Україні в системі інститутів громадянського суспільства.
2. Напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: неурядові організації, запит громадян, розширення можливостей транскордонних зв'язків, уніфікація неурядових організацій, третій сектор, консультативний статус, правовий статус.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНІ НЕУРЯДОВІ ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Семінарське заняття № – 2 год.

План

1. Поняття, класифікація та види міжнародних неурядових правозахисних організацій.
2. Статус міжнародних неурядових правозахисних організацій у спеціалізованих установах ООН.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: ООН, міжнародна неурядова організація (МНПО), резолюція, ЕКОСОП, некомерційний характер, Рада Європи, установчі документи, донори, асамблея, генеральна асамблея.

6. Завдання для самостійної роботи

ТЕМА 1. ХАРАКТЕРИСТИКА НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Тематика рефератів:

1. Поняття, ознаки професійних правничих громадських організацій.

ТЕМА 2. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Проаналізувати:

1. Висновок Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування від 30.03.2010 р. на проект Закону України «Про громадські об'єднання» № 7262 від 18.10.2010 р.

ТЕМА 3. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НПО

Тематика рефератів:

1. Неурядові правозахисні організації запорука демократичного суспільства.

ТЕМА 4. УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕУРЯДОВИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Тематика рефератів:

1. Конституційно-правове забезпечення діяльності неурядових правозахисних організацій в Україні.

2. Загальний огляд положень про діяльність неурядових правозахисних організацій.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНІ ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Тематика рефератів:

1. Зарубіжний досвід порядку створення та діяльності неурядових правозахисних організацій.

7. Індивідуальні завдання

ТЕМА 1.

Скласти схеми:

- Система суб'єктів, що здійснюють регулювання діяльності громадських об'єднань.

ТЕМА 2.

Скласти схеми:

- Види НПО за територіальною ознакою.

ТЕМА 3.**Скласти схеми:**

- Види НПО за особливостями правового статусу осіб, чий права захищаються.

ТЕМА 4.**Скласти схеми:**

- Види НПО за формою організації внутрішньої роботи.

ТЕМА 5.**Скласти схеми:**

- Види НПО за напрямом захисної діяльності.

8. Методи навчання

- ✓ методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- ✓ методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності;
- ✓ методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

9. Методи контролю

- ✓ семінарські заняття;
- ✓ виконання індивідуальних завдань;
- ✓ перевірка самостійної роботи;
- ✓ модульний контроль;
- ✓ залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти:

Розподіл балів за різними формами контролю для дисциплін, з яких навчальним планом передбачено один модульний контроль протягом семестру

МОДУЛЬ (М)				ЕКЗАМЕН (Е)
Поточний контроль (ПК)			Модульний контроль (МК)	
Аудиторна робота	Самостійна робота	Індивідуальна робота		
≤30	≤15	≤15		
≤60				
≤40				
Підсумкова оцінка (П)=М=ПК+МК≤100				
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П)=ПК+Е≤100				≤40

Розподіл балів за різними формами контролю для дисциплін, з яких навчальним планом передбачено два модульних контролю протягом семестру

МОДУЛЬ 1 (М ₁)				МОДУЛЬ 2 (М ₂)				ЕКЗАМЕН (Е)
Поточний контроль 1 (ПК ₁)			модульний контроль (МК ₁)	Поточний контроль 2 (ПК ₂)			модульний контроль (МК ₂)	
Аудиторна робота	Самостійна робота	Індивідуальна робота		Аудиторна робота	Самостійна робота	Індивідуальна робота		
≤30	≤15	≤15		≤30	≤15	≤15		
≤60				≤40	≤60			
М ₁ =ПК ₁ +МК ₁ ≤100				М ₂ = ПК ₂ + МК ₂ ≤ 100				

Підсумкова оцінка (П)=	$\frac{M_1+M_2}{2}$	≤ 100	
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену(П) =	$\frac{ПК_1+ПК_2}{2}$	$+E \leq 100$	≤ 40

11. Критерії оцінювання

11.1. Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів на семінарських та практичних заняттях

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Слухач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Відсутність на занятті

11.2. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

11.3. Критерії оцінювання індивідуальної роботи студентів

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Питання та завдання для підготовки до підсумкового контролю

1. Надати визначення неурядовим правозахисним організаціям в Україні.
2. Назвати головні ознаки неурядових правозахисних організацій в Україні.
3. Назвати, які фактори впливають на діяльність неурядових правозахисних організацій в Україні.
4. Основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність НПО.
5. Специфіка діяльності громадських об'єднань.
6. Характеристика механізму адміністративно-правового регулювання діяльності НПО.
7. Сучасні тенденції адміністративно-правового регулювання діяльності НПО в Україні.
8. Етапи становлення неурядових правозахисних організацій.
9. Система суб'єктів, що здійснює регулювання діяльності НПО.
10. Роль Міністерства юстиції у діяльності неурядових правозахисних організацій.
11. Які органи проводять експертизу при легалізації НПО.
12. Нормативне регулювання процедури створення НПО.
13. Визначити відмінність неурядових організацій з урядовими організаціями.
14. Визначити відмінність недержавних організацій з неурядовими організаціями.
15. Процедура створення НПО.
16. Реєстрація громадського об'єднання.
17. Охарактеризувати методи адміністративно-правового регулювання діяльності НПО в Україні.
18. Зазначити основні етапи легалізації НПО в Україні.
19. Місце НПО в Україні в системі інститутів громадянського суспільства.
20. НПО в Україні у міжнародному праві.
21. Участь НПО в Україні у контролі за дотриманням державних зобов'язань.
22. Участь НПО в Україні у роботі ОБСЕ.
23. У чому полягає роль НПО за сучасних умов становлення Української державності?
24. Назвати ознаки НПО з міжнародним статусом.
25. Які існують форми участі НПО в Україні у міжнародному захисті прав людини?
26. Назвати головні міжнародні угоди, які регулюють участь НПО в Україні у міжнародному захисті прав людини.
27. Етапи ліквідації НПО.

28. Система суб'єктів, що здійснює адміністративно-правове регулювання діяльності НПО в Україні.
29. Визначити основні історичні етапи становлення вітчизняного законодавств, що регулює діяльність НПО.
30. Види контролю за діяльністю НПО в Україні.

Тестові завдання:

1. Головною метою діяльності неурядових правозахисних організацій в Україні слід вважати:

- а) захист прав і свобод людини та громадянина;
- б) реалізацію політичних програм;
- в) допомогу органам державної влади;
- г) створення режиму законності та правопорядку в країні.

2. Основними джерелами діяльності неурядових правозахисних організацій України є:

- а) закони України, постанови Кабінету Міністрів України;
- б) міжнародні правові акти, ратифіковані Україною;
- в) судова практика;
- г) усе з перерахованого.

3. Назвіть одного з найбільш відомих правозахисників сучасної України:

- а) Євген Захаров;
- б) Петро Григоренко;
- в) Валерія Новодворська;
- г) Микола Руденко.

4. Громадське об'єднання – це:

- а) зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку;
- б) добровільні неприбуткові об'єднання, створені органами місцевого самоврядування з метою більш ефективного здійснення своїх повноважень;
- в) добровільне об'єднання фізичних осіб або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів;
- г) громадські об'єднання індивідів або груп за певними інтересами, які беруть участь у громадській діяльності.

5. Громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як:

- а) громадська спілка, громадська група;

- б) громадська організація, національна організація;
- в) громадська організація, громадська спілка;
- г) національна організація, національна спілка.

6. Громадським об'єднанням, засновниками та членами якого є фізичні особи є:

- а) територіальна громада;
- б) громадська організація;
- в) громадська спілка;
- г) політична партія.

7. Молодіжні громадські організації – це об'єднання громадян віком:

- а) від 12 до 18 років;
- б) від 8 до 20 років;
- в) від 14 до 35 років;
- г) від 14 до 18 років.

8. Засновниками молодіжних та дитячих громадських організацій можуть бути:

- а) тільки громадяни України віком від 25 до 40 років;
- б) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах та досягли 14 років;
- в) громадяни України та іноземці, які перебувають в Україні не менше 10 років та досягли 18 років;
- г) громадяни України віком від 22 до 35 років та іноземці, які перебувають в Україні на законних підставах.

9. Громадським об'єднанням, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи є:

- а) громадська організація;
- б) громадська спілка;
- в) територіальна громада;
- г) політична партія.

10. Членами (учасниками) громадської організації, крім молодіжної та дитячої, можуть бути особи:

- а) які досягли 14 років;
- б) які досягли 16 років;
- в) які досягли 18 років;
- г) які досягли 21 років.

11. Засновниками громадської організації, крім молодіжної та дитячої,

можуть бути особи, які досягли:

- а) 14 років;
- б) 16 років;
- в) 18 років;
- г) 21 років.

12. Громадське об'єднання, яке має намір здійснювати діяльність без статусу юридичної особи, повідомляє про своє утворення уповноважений орган з питань реєстрації протягом:

- а) 70 днів після проведення установчих зборів;
- б) 90 днів після проведення установчих зборів;
- в) 65 днів після проведення установчих зборів;
- г) 60 днів після проведення установчих зборів.

13. Громадські об'єднання утворюються і діють на принципах:

- а) добровільності, самоврядності, вільного вибору території діяльності, рівності перед законом, відсутності майнового інтересу їх членів, прозорості, відкритості та публічності;
- б) самоврядності, законності, самостійності у визначенні напрямів своєї діяльності, відкритості і публічності;
- в) відкритості та публічності, прозорості, рівноправності членів, відсутності майнового інтересу їх членів;
- г) законності, добровільності, рівноправності членів, самоврядності, самостійності у визначенні напрямів своєї діяльності, відкритості і публічності.

14. Принцип діяльності громадських об'єднань, що передбачає право особи на вільну участь або неучасть у громадському об'єднанні, у тому числі в його утворенні, вступі в таке об'єднання або припиненні членства – це:

- а) самоврядність;
- б) добровільність;
- в) відкритість;
- г) публічність.

15. Членами громадського об'єднання не можуть бути:

- а) особи, які визнані судом недієздатними;
- б) юридичні особи приватного права;
- в) особи без громадянства;
- г) особи, які досягли 16 років.

16. Забороняється створення і діяльність громадських об'єднань, якщо:

- а) засновником громадського об'єднання є громадянин іншої держави;
- б) завдання громадського об'єднання спрямовані на ліквідацію незалежності України або зміну конституційного ладу насильницьким шляхом;

- в) громадське об'єднання не було зареєстроване в органах юстиції;
- г) засновник громадського об'єднання має непогашену судимість.

17. Установчий документ, що визначає порядок управління та здійснення діяльності громадського об'єднання – це:

- а) маніфест;
- б) протокол;
- в) регламент;
- г) статут.

18. Громадські об'єднання не можуть мати:

- а) прапор;
- б) воєнізованих формувань;
- в) статут;
- г) емблеми.

19. Власна назва громадського об'єднання має обов'язково містити:

- а) інформацію про статус громадського об'єднання;
- б) ім'я фізичної особи;
- в) номер державної реєстрації;
- г) слово «державний» або «комунальний».

20. У власній назві громадського об'єднання не може міститися:

- а) інформація про статус громадського об'єднання;
- б) ім'я фізичної особи;
- в) слова «державний» та «комунальний»;
- г) інформація про вид громадського об'єднання.

21. Для отримання громадським об'єднанням всеукраїнського статусу необхідно мати у різних адміністративно-територіальних одиницях:

- а) 15 відокремлених підрозділів;
- б) відокремлених підрозділів у більшості адміністративно-територіальних одиниць, зазначених у частині другій статті 133 Конституції України;
- в) 20 відокремлених підрозділів;
- г) 24 відокремлених підрозділів.

22. Чинний Закон України «Про громадські об'єднання» був прийнятий:

- а) 22 квітня 2012 р.;
- б) 22 березня 2012 р.;
- в) 22 квітня 2013 р.;
- г) 22 березня 2013 р.

23. Принцип безпосередньої дії прав і свобод людини і громадянина

передбачає, що:

- а) конституційні права і свободи людини і громадянина поширюються на кожного безпосередньо;
- б) конституційні права і свободи людини і громадянина діють незалежно від того, чи конкретизовані вони у відповідних нормативних актах;
- в) конституційні права і свободи людини і громадянина діють, якщо для них передбачено конкретний механізм реалізації;
- г) конституційні права і свободи людини і громадянина здійснюються особою особисто.

24. Конституційний принцип рівноправ'я не передбачає:

- а) рівність прав жінки і чоловіка;
- б) рівність перед судом;
- в) рівний доступ громадян до публічних посад;
- г) рівність в соціально-економічній сфері життя.

25. Особисті права і свободи людини і громадянина:

- а) створюють юридичні умови для активної участі громадянина в сфері соціально-економічного та культурного життя суспільства;
- б) пов'язані з участю громадянина в сфері політичного життя суспільства, наданням йому можливості для участі в управлінні державою, суспільним життям;
- в) забезпечують рівноправність громадян перед судом і законом;
- г) гарантують недоторканність особи та її гідності.

26. До особистих конституційних прав і свобод людини і громадянина не належить:

- а) право на вільний розвиток своєї особистості;
- б) право мирно, без зброї збиратися та проводити збори, мітинги, походи й демонстрації;
- в) право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції;
- г) право на свободу пересування й вільний вибір місця проживання.

27. Згідно зі ст. 41 Конституції України конфіскація майна може бути застосована виключно:

- а) за рішенням Верховної Ради України;
- б) за постановою прокурора;
- в) за рішенням суду;
- г) за рішенням колегії місцевих депутатів.

28. Система гарантій конституційних прав і свобод в Україні представлена:

- а) позитивними та негативними гарантіями;
- б) економічними, юридичними та політичними гарантіями;
- в) загальними та спеціальними гарантіями;
- г) загальними та судовими гарантіями.

29. Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги в Україні діє:

- а) прокуратура;
- б) адвокатура;
- в) нотаріат;
- г) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

30. Європейська Конвенція про захист прав та основних свобод людини і громадянина була ратифікована Верховною Радою України:

- а) 1 березня 1996 р.;
- б) 17 липня 1997 р.;
- в) 25 січня 1991 р.;
- г) 8 лютого 1999 р.

15. Інформаційне та методичне забезпечення. Рекомендована література

31. Основні нормативні акти: Нормативні джерела:

1. Акт про проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
4. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93. — Ст. 3103.
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р., з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та № 14 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
8. Міжнародний пакт про соціальні, економічні і культурні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
9. Європейська конвенція про визнання правосуб'єктності міжнародних неурядових організацій (ETS No. 124) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp? NT= 124&](http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=124&).
10. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами : ратифіковано Законом № 237/94-ВР від 10.11.94 // Голос України від 23.11.1994 р.
11. Кримінальний кодекс України (Редакція від 04 липня 2013 р.) / Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25-26. — Ст. 131.
12. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — №№ 40-44. — Ст. 356.

13. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — Додаток до № 51. — Ст. 1122 (зі змінами та доповненнями).

14. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1 — Ст. 1.

15. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 29. — Ст. 367.

16. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів N 2, 4, 7 та 11 до Конвенції : Закон України від 17 липня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 40. — Ст. 236.

17. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — №27. — Ст. 282.

18. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01 липня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — №40. — Ст. 527.

19. Про асоціації органів місцевого самоврядування : Закон України від 16 квітня 2009 року № 1275-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — №38. — Ст. 534.

20. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI // Офіційний вісник України від 15.07.2011. — 2011 р. — № 51. — стор. 13. — Ст. 2009.

21. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31-32. — Ст. 263.

22. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 9. — Ст. 79.

23. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.

24. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 травня 1997 року (з наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.

25. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 1 грудня 1998 року № 281-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 1. — Ст. 2.

26. Про нотаріат : Закон України від 2 вересня 1993 року (з наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — №39. — Ст. 383.

27. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2012 року № 5026-VI // *Голос України* від 04.08.2012 — № 142.

28. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 року № 877-V // *Відомості Верховної Ради України* від 20.07.2007 — 2007 р. — № 29. — Ст. 389.

29. Про професійних творчих працівників та творчі спілки : Закон України від 7 жовтня 1997 року № 554/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України*. — 1997. — № 52. — Ст. 312.

30. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 вересня 1999 року № 1045-XIV // *Відомості Верховної Ради України*. — 1999. — № 45. — Ст. 397.

31. Про Рахункову палату : Закон України від 11 липня 1996 року № 315/96-ВР // *Відомості Верховної Ради України*. — 1996. — № 43. — Ст. 212.

32. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР // *Відомості Верховної Ради України*. — 1998. — № 20. — Ст. 99.

33. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр громадських формувань : Наказ Міністерства юстиції України від 19.12.2008 № 2226/5 // *Офіційний вісник України* від 08.01.2009 — 2008 р. — № 99. — стор. 74. — Ст. 3279.

34. Про внесення змін до Положення про Міністерство юстиції України : Указ Президента України від 11 січня 2012 року № 11/2012 // *Урядовий кур'єр* від 17.01.2012. — № 8.

35. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Указ Президента України від 6 квітня 2011 року № 395/2011 // *Урядовий кур'єр* від 21.04.2011. — № 73.

36. Про затвердження Порядку підготовки та оформлення рішень щодо легалізації об'єднань громадян та інших громадських формувань : Наказ Міністерства юстиції України від 08.07.2011 № 1828/5 // *Офіційний вісник України*. — 2011 р. — № 53. — стор. 158. — Ст. 2124.

37. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976 // *Урядовий кур'єр* від 14.11.2008. — № 214.

38. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу : Указ Президента України від 11.06.1998 № 615/98 // *Урядовий кур'єр* від 18.06.1998 р.

39. Про затвердження форми Звіту про використання коштів неприбуткових організацій і установ та порядку її заповнення : Наказ

Державної податкової адміністрації від 31 січня 2011 року № 56 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0192-11>

40. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 // Офіційний вісник Президента України від 09.12.2010 — 2010 р. — № 32. / Спеціальний випуск / — стор. 3. — Ст. 1026.

41. Про схвалення Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 р. № 1035-р // Офіційний вісник України від 03.12.2007 - 2007 р. — № 89. — стор. 89. — Ст. 3284.

42. Про участь у Всеукраїнському щорічному конкурсі «Юрист року» : Наказ Міністерства юстиції України від 14 вересня 2009 року № 791/7. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/0/21961>.

43. Про безоплатну правову допомогу : основні положення та підходи : Роз'яснення Мін'юста України від 09.04.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0008323-12>

44. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки : Послання Президента України ; Стратегія від 30.04.2002 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-02

45. Про виконання завдань, що впливають з послань Президента України до Верховної Ради України «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки» та «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2001 році» : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2002 № 1394 // Офіційний вісник України від 04.10.2002. — 2002 р. — № 38. — стор. 84. — Ст. 1789.

46. Правила адвокатської етики : Схвалено Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України 1 жовтня 1999 року протокол від 1-2 жовтня 1999 р. № 6/VI // Юридичний вісник України. — № 46. — 18-24 листопада 1999 р.

Підручники, навчальні посібники, наукові публікації:

14. Авер'янов В. Б. Актуальні завдання реформування адміністративного права / В. Б. Авер'янов // Право України. — 1998. — № 8. — С. 8-11.

15. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України : Академічний курс : Підручник : У 2 т. / Ред. колегія : В. Б. Авер'янов (голова) — К. : Юрид. Думка, 2004. — 584 с.

16. Адміністративне право України : [підручник]. — 2-ге вид. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. — Х. : Право, 2013. — 656 с.

17. Адміністративне право України. Академічний курс. / За заг. ред. В. Б. Авер'янова : Підручник : У 2 т. Т. 1 — К. : Юридична думка, 2007. — 592 с.
18. Административное право Украины : [учебник] / [под общей ред. С. В. Кивалова]. — Х. : Одиссей, 2004. — 880 с.
19. Административное право Украины. Общая часть : учеб. пособие / А. С. Васильев. — 2-е изд., доп. и перераб. — Харьков : Одиссей, 2001 — 288 с
20. Адміністративне право України : підручник / Т. О. Коломоєць (заг. ред.). — К. : Істина, 2009. — 475 с.
21. Адміністративне право України в сучасних умовах (виклики початку ХХІ століття) : монографія / За заг. редакцією В. В. Галунька. — Херсон : Херсонська міська друкарня, 2010. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.law-property.in.ua/images/books/apuvsu.pdf>
22. Академічний тлумачний словник (1970-1980). Словник української мови: В 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. — Київ : Наукова думка, 1970-1980.
23. Барков В. Специфікація громадянського суспільства в Україні / В. Барков, Т. Розова, О. Пищуліна. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/book/2004_html/008.htm